

Delovanje Zveze slovenskih organizacij zelo ogroženo

KAKOR smo zvedeli prejšnji teden, so v Sloveniji sklenili ponovno skrbiti letno dotacijo, ki je že nekaj let izredno znižana, na tako raven, da je z njo vsakršno profesionalno delo in izdajanje Slovenskega vestnika onemogočeno. Odborniki in uslužbenci ZSO in SV so na dvodnevem posvetu morali ugotoviti, da bo treba s koncem leta prenehati z delovanjem, saj bi sicer organizacija povzročila izdatke, ki jih ne bi mogla več pokriti, saj je v zadnjih letih že morala najeti kredit, da je kljub bolečim varčevalnim ukrepom lahko delovala.

Narodni svet koroških Slovencev je za krajšanje subvencij zvedel že nekoliko prej in šel v javnost. To akcijo pa odborniki ZSO vidijo predvsem kot nepotrebno dramtiziranje, saj se bo pri NSKS spremenilo le malo, politično delo in izhajanje »našega tednika« nista ogrožena, vsaj ne v taki meri kot je izhajanje Slovenskega vestnika.

Manjšinska politika Republike Slovenije očitno namerava z brahialno silo pripraviti organizacije na Koroškem do tega, da bi se organizirale po njenih predstavah. Sklicuje se na resolucijo slovenskega parlamenta, češ da je tam zapisano, da bodo podpirali »skupno zastopstvo«. Ne glede na to, da se o tekstu da razpravljati, pa je dejstvo, da je obravnavanje njenih manjšin za Slovenijo prepuščeno desnemu

spektu strank. Te pa gledajo na manjšino iz ideološkega vidika in ne z narodnostnega.

Bolj preprosto povedano: finančno in ideološko-politično protežiranje Narodnega sveta, »našega tednika«, Mohorjeve, Enotne liste in podobnih organizacij je privedlo tako ZSO, Slovenski vestnik, Šolsko društvo s tremi vrtci in Mladinskim domom na rob zloma.

Vse slovenske strukture so po drugi svetovni vojne živele in se razvile pretežno s pomočjo

nekdanje Jugoslavije. Zdaj je nastal paradoksen položaj, da je z demokratizacijo slovenske družbe nastal pritisk na zamejstvo, ki naj se »poenoti«. S tem se skuša v strukture zamejstva vplejati sistem, ki je v Sloveniji že preživel: enoumje.

Razumljivo je, da je za delo in za izdajanje časopisa potreben denar. Zadnja tri leta pa Slovenija vedno bolj dejavno posega v strukture koroških Slovencev: če ne zlepa, pa zgrda.

(Dalje na 2. strani)

Slovenija lahko že leta 2003 članica unije

Zasedanje euevjskih ministrov za gospodarstvo, ki je minuli konec tedna potekalo v Celovcu, se je izteklo s prognozo, ki Slovenijo nedvomno zelo veseli. Bivši nemški minister za gospodarstvo in zdajšnji euevjski komisar Martin Bangemann je namreč brez dlake na jeziku prognosticiral, da bo Slovenija najverjetneje že leta 2003 članica EU. S tem je visoki gost razvrednotil vse druge prognoze, ki so se vrtele med 2005 in celo 2008 za predviden vstop Slovenije v EU.

Pogoj za vstop Slovenije je uskladitev njene zakonodaje z euevjsko in konkurenčnost slovenskega gospodarstva z euevjskimi standardi.

Srečanje gospodarskih ministrov EU je Koroška skušala izrabiti tudi za predstavitev olimpijske ideje 2006. Zadnje čase se je v klimi med Koroško, Slovenijo in Furlanijo-Julijsko krajino ponekod zelo zmračilo. Predvsem stališče Koroške, da je treba razširitev EU zaradi možnega »vdora slovenske delovne sile na koroški trg« čim dalj zavirati, je v Sloveniji, pa tudi v Italiji sprožila krepke iritacije. Na to so pri prdstitvi olimpijskih iger 2006 opozorili prav slovenski novinarji.

Bangemannova prognoza je seveda v določenih koroških krogih sprožila prestrašenost. Predsednik EL Andrej Wakounig je v tej zvezi govoril o »aliansi bojzljivcev« in naglasil, da je Slovenija že dosegla stopnjo Grčije ter da v primeru njenega pristopa k EU ni računati z velikim valom slovenske delovne sile na Koroško.

Zanimivo je, da so tako avstrijski kot italijanski politiki v besedah vedno polni podpor slovenskemu pristopu k EU, ko pa kaže, da gre zares, pa začno z naštevanjem tisočeri (povečini dozdevnih) problemov, zaradi katerih naj bi za božjo voljo še počakali z vstopom. V Sloveniji krepko delujejo komisije za prilagajanje k EU.

F. W.

Po Šentjanžu so pretekli konec tedna uprizorili svoji premieri tudi mladi Bilčovščani in Selani. Na sliki prizor iz »Cirkusa na divjem zahodu« Žarka Petana v Miklavževi dvorani v Bilčovsu.

Preberite

CELOVEC

ZSO – finančna kriza

Zaradi zmanjšane podpore iz Slovenije sta Zveza slovenskih organizacij in Slovenski vestnik eksistenčno ogrožena

Stran 2

ULRICHSBERG/VRH

Srečanje

pred 10. oktobrom

Kljub zagotavljanju o evropski odprtosti se preddesetooktobrsko srečanje na Ulrichsbergu vsebinsko ni spremenilo

Stran 3

BILČOVŠ – SELE

Premieri mladih

Slab mesec po počitnicah sta svoji premiri uprizorili mladinski skupini iz Bilčovsa in Sel

Stran 5

PREBLISK

Vsakoletna koroška histerija v oktobru je spet tu, vselej tako zagotovo kot dež za soncem. Ob vseh proslavah (časna izjema je občina Železna Kapla, ki vabi na praznovanja vse, in to zgledno dvojezično in kjer jim verjamemo, da jim gre za sožitje!) – torej, ob vseh proslavah je bolj zanimivo poslušati glasove častnih in manj častnih gostov med občinstvom (Aussiedeln soll man die Brut!) in podobno. S tribun se sliši »heilanje« in nihče ob tem ne črhe. KHD se je vrgel na zahtevo o preštevanju in se smeji v pest, kajti tudi od dela koroških Slovencev smo že slišali podobne »konstruktiv-

ne« predloge, v Sloveniji pa enostavno ne razumejo, zakaj naj bi bilo tu kaj napačnega.

Naslov je verz. Proti preštevanju so nastopali tudi Milka Hartmanova, Valentin Polanšek, Janko Messner, Jani Oswald in cela vrsta drugih Slo-

Saj nismo v gosteh na teh koroških tleh!

vencev, na katere smo danes tako ponosni. In kljub temu se znajo mnogi obrniti po tistem vetru, ki prihaja iz pljuč kratkovidnih. Ob takih namenih zmanjka sape in te višje računice ne razumem. Razumem samo, da gre za oblast, pa naj bo trop, ki se bo pustil preštevati, še tako majhen ...

KONZ/CERT SURA ZA AFRIKA '98

TIMBILA

Afrika's most powerful music and dance

TA VENANCIO

Mozambique

Samstag/sobota

24. 10. **Pfarrhof Farovž** 19.30

St. Jakob/Sentjakob

Veranstalter / Prireditelj: SPD »Rož«, Marktgemeinde/Tržna občina St. Jakob/Sentjakob
Kartenvorverkauf / Predpodaža: Posojilnica-Bank Sentjakob/St. Jakob und / in 04253/344

Ogroženo delo Zveze slovenskih organizacij

(Nadaljevanje s prve strani)

Dotacije iz Avstrije

Dejstvo je, da tudi iz avstrijskih virov še ni denarja. Konstituiranje sosveta je blokirano, kajti parlament ni potrdil sklepa vlade, s katerim naj bi v tem gremiju bila vključena tudi dva zastopnika s Štajerskega (en zastopnik dežele in en zastopnik štajerskih Slovencev). Kdaj se bo gordijski voz razvozlal, kdaj bo prišla zelena

luč za (prehodno) konstituiranje po starem modelu, ni jasno. Na neformalni seji sosveta je bilo sicer sklenjeno, da bodo društvom kljub temu izplačali denar, a doslej se to še ni zgodilo.

Na vsak način se je treba zavedati, da dobijo centralne organizacije iz avstrijskih virov bistveno manj denarja kot iz Slovenije – stanje, ki je pravzaprav nelogično. Bodo tu možnosti popravkov?

Kako naprej?

Odbori Zveze slovenskih organizacij se bodo sestali v četrtek in obeta se vroča seja. Treba bo pretesti več (možnih) variant agiranja in reagiranja na nastalo situacijo. O sklepih seje vas bomo obvestili v naslednji številki SV.

Vendar pa je pričakovati, da odborniki ZSO ne bodo pristali na spremembo političnih smernic, kakršne si je zadala Slovenija. Tako imenovano homogeniziranje narodne skupnosti vodi po mnenju članov v preprečevanje demokratičnega političnega delovanja v prid slovenskemu življenju na Koroškem, o čemer so sklepali že letos maja na izrednem občnem zboru ZSO.

Ne gre pozabiti, da je Narodni svet iz Slovenije v zadnjih časih dobil izredno veliko denarja in je svoj personal še pomnožil. Zveza slovenskih organizacij je

v začetku leta morala odpustiti sodelavce (pri SV sta zaposlena dva – eden celodnevno in eden poldnevno), predsednik organizacije pa hkrati opravlja tajniške posle.

Na splošno pa je razlika v dotacijah tako imenovanim »liberalnim« in »konservativnim« organizacijam in društvom v razmerju 7,2 : 18,1 v prid konservativnim ...

Zmanjšanje števila zaposlenih pri ZSO in SV ni več mogoče – sicer bi morali ustaviti vsako profesionalno delo. Huda finančna kriza mora žal zaposlovati odbore, ki bi se po svoji funkciji morali posvetiti narodnostnemu delu. S. W.

Pri Škotih, ki veljajo za nacionaliste, smo našli tale plakat: »En narod, en list.« Paralele se vsiljujejo ... Foto: SV

SUBVENCIJE IZ SLOVENIJE

L. 1994 V MILIJONIH ATS

	l. 1994	l. 1995	l. 1996	l. 1997
ZSO in SV	5,9	5,9	3,6	3,2
NSKS in NT	6,0	6,5	5,8	9,2
EL	2,8	3,0	2,9	2,9
Šolsko društvo	0,7	0,7	0,8	0,8
Naš otrok	2,1	2,2	1,7	1,7

ALI KULTURA INTEGRIRA?

Dvodnevna razprava v KUGI

KUGA (= KULTurna zadruGA) kulturna iniciativa v Velikem Borištofu na Gradiščanskem vzbuja tako s svojim imenom kot tudi s svojim pojmovanjem kulturnega delovanja veliko pozornosti. Od svoje ustanovitve leta 1982 je KUGA soznačnica drugačnega pristopa do kulture, ki je ravno zaradi tega tudi dolgo časa naletela na velik odpor pri tistih hrvaških kulturnikih, ki so tamburašenje videli za edino pravo hrvaško kulturo. Sodelavci KUGE so kulturo od vsega začetka videli kot nekaj, kar je tesno povezano z regionalnimi, socialnimi in tudi ekonomskimi aspekti in spremembami. S takim gledanjem so prekoračili prvotno zahtevano mejo kulture, ki je upoštevala samo to, kar je bilo v neposredni povezavi s takoimenovanimi narodnostnimi vprašanji gradiščanskih Hrvatov. Z upoštevanjem celotnega življenjskega sveta, ki zadeva tako pripadnike manjšine kot večine, pa je KUGI uspelo razviti kulturno dejavnost, ki uživa med prebivalstvom veliko priznanja in ugleda.

Pristop Avstrije k Evropski uniji pa je KUGI odprl čisto nepričakovane možnosti in perspektive. S tem, da je celotna Gradiščanska bila ocenjena kot regija, ki ji je treba dodeliti največ podpore, so aktivisti KUGE izkoristili to enkratno priložnost. S kulturnim konceptom, kako bi bilo potrebno podpirati podeželje, da ne bi prišlo do še večjega odseljavanja ljudi, je KUGA dobila od sklada Evropske Unije zelo visoko finančno podporo, s katero je razvila najmodernejšo infrastrukturo za svoje delo. Tako je iz stare moderne šole nastal pravi kulturni center, ki s svojo prostorsko fleksibilnostjo zadošča različnim interesom prebivalstva iz neposredne bližine. V KUGI se srečujejo ljubitelji političnega

kabareja, v njej so izobraževalne ponudbe za podeželjsko prebivalstvo (npr. zdravstveni seminarji), v njej razstavljajo domači in tuji umetniki, tja zahaja mladina, ki si pričakuje podpore in nasveta pri iskanju zaposlitve. S takim je profilom je KUGA tudi institucija, ki nudi socialno pomoč. V naslednjih zimskih mesecih pa naj bi se v njej naselil tudi dvojezični otroški vrtec.

Pretekli konec tedna so v KUGI priredili mednarodni simpozij na temo »Kultura kot integrativni faktor v multietnični družbi«. Cilj tega zasedanja je bil, da se kritično razpravlja o tem, ali kulturno udejstvovanje pomeni zares vselej integriranje v obstoječo družbo in neposredno soseščino. Od tega simpozija so si predvsem kugovci pričakovali novih vsebinskih impulzov za usmerjanje bodočega dela. Razprava je potekala živahno in diskutanti so bili pogostokrat zelo različnega mnenja. Medtem ko so muzični etnologi videli v dvojezičnih pesmih in ljudskih verzih nastavek multikulturalnosti ter oblike tolerance med narodnostnimi skupinami, so predvsem družboslovci svarili pred tako enostavnimi interpretacijami. Ravno pri dvojezičnih produktih da je treba pogledati, pod kakimi konkretnimi pogoji so nastali in kaj je bil motiv njihovega nastanka. Ali so jih ustvarili manjšinci ali po so prišli iz vrst večincev? Kulturne produkte ne smemo oceniti samo iz perspektive tistih, ki so jih ustvarili, ampak tudi iz perspektive tistih, katerim so namenjeni. Dvojezična pesem zato nikakor še ni znak enakovrednosti obeh jezikov, marveč lahko tudi posreduje smešenje tistega jezika, ki uživa manj spoštovanja v družbi.

Veliko prizadetosti in tudi odpora je vzbudila trditev, da je

kultura samo tanka zavesa, za katero se skriva politika s svojim oblastnim interesom. Ravno v času, ko je kultura odvisna od finančnih subvencij, je treba vedeti, da se politika zaveda te svoje moči. Kulturne iniciative kot KUGA so s svojim nenavadnim in avantgardističnim programom lahko dolgo dobrodošle, ker se politika ponaša s svojo odprtostjo in toleranco. Streznitev je tem hujša in bolj boleča, čim bolj nepričakovano usahnejo subvencije in naklonjenost s strani političnih.

Kultura, tako je pokazal dvodnevni simpozij, lahko samo takrat opravlja svojo integrativno funkcijo, če se spoprime tudi s socialnimi, ekonomskimi in političnimi neenakostmi in skuša najti ustrezne odgovore. Zgleda, da KUGA kljub nekaterim odporom in težavam te zahteve dobro uresničuje. Zakorenjenost med hrvaškim in tudi nemško govorečim prebivalstvom ji daje prav. v.w.

DEŽELNO ZBOROVANJE V KAJZAZAH

EL upa na uspeh pri deželnozborskih volitvah

Potem ko so ostale stranke volilnega gibanja »Demokracija 99« že določile svoje kandidate, je v soboto, 3. oktobra, na deželnem zborovanju pri Korenu v Kajzazah pri Bilčovsu tudi Enotna lista (EL) izbrala može (ter prgišče žensk), ki bojo na skupni listi kandidirali za deželni zbor.

Deželni, in s tem glavni glavni kandidat EL je njen predsednik Andrej Wakounig, na drugem in tretjem mestu pa mu sledita zdravnik Franc Wutti in pedagog Urban Popotnig.

Andrej Wakounig vodi listo tudi v vzhodnem volilnem okrožju (Velikovec–Šentvid–Bolšperk), za njim pa so Bernard Sadovnik, kapelski podžupan Franc Jožef Smrtnik, Rudi Vouk, Jurij Mandl, Zalka Kuchling, Milan Wutte, Lenart Katz, Milan Blažej, Hanzej Karner, Blaž Kordež in Fric Kumer.

Listo okrožja Celovec mesto in okolica vodi Franc Wutti, sledijo mu Ingrid Zablatnik, Jože Wakounig, selski podžupan Flori Jug, Nataša Partl, Matjaž Sienčnik, Igor Roblek, Roland Grilc in Anton Mikše.

V zahodnem okrožju (Beljak mesto in okolica) je prvi na listi

EL Urban Popotnig, za njim pa so Hanzi Mikl, Erika Wrolich in Štefan Lesjak.

Deželnega zborovanja so se udeležili tudi zastopniki strank iz Slovenije (SDS, SLS, DESUS), Južne Tirolske (Hubert Frasnelli-SVP), Liberalnega Foruma (Volker Kier, Friedhelm Frischenschlager, Karl Smolle), Zelenih (Andreas Wabl) in kandidati partnerskih strank Demokracije. Slovensko skupnost iz Italije je zastopal nekdanji dolgoletni poslanec Drago Štoka.

Glavna govornika sta bila predsednik EL Andrej Wakounig ter politični tajnik Rudi Vouk.

Občni zbor je na predlog EL sklenil, da bojo partnerji Demokracije 99 na vladi Avstrije in Slovenije naslovili pismo, v katerem bojo zahtevali gmotno pomoč za »naš tednik«. O kakršnikoli podpori drugemu kulturnopolitičnemu mediju koroških Slovencev, to je Slovenskemu vestniku, ni bilo govora.

Glasbeni uvod v deželno zborovanje je pripravil Mešani pevski zbor SPD »Bilka« iz Bilčovsa.

Franc Wakounig

Po občnem zboru Fric Kumer prepušča oder četverici »Demokracije 99«

Foto: SV

100 LET POSOJILNICE-BANK ŽELEZNA KAPLA

100 let gospodarske samopomoči slovenskih zadružnikov

Minulo soboto, 3. oktobra, je Posojilnica-Bank Železna Kapla praznovala stoletnico ustanovitve in delovanja. Od blizu in daleč je prišlo staro in mlado in prisostvovalo kratki, a tem bolj pristržni slovesnosti na selišču pred banko.

Na praznik Treh kraljev, 6. januarja 1898, je na pobudo župnika Franca Lenza končno bila ustanovljena Posojilnica za Belo in okolico, potem ko je zaradi nemškonalnega nasprotovanja bil odpovedan občni zbor 27. decembra 1897. Ustanovni občni zbor je bil pri Kušju. Prvi predsednik je postal Andrej Muri, poprej župan občine Bele. Posojilnica se je povezala z zadružnimi organizacijami v današnji Sloveniji, predvsem z Glavno posojilnico v Ljubljani, ki je bila centrala vseh posojilnic na Koroškem. Z razpadom avstro-ogrske monarhije so se te gospodarske vezi pretrgale in kot ostale slovenske koroške posojilniške in zadružne strukture se je tudi kapelska posojilnica znašla pred docela novimi pogoji.

Zato so posojilnice in zadruge leta 1921 ustanovile Zvezo koroških zadrug s sedežem v

Celovcu, kar je pomagalo, da so se podeželske posojilnice postopoma konsolidirale.

A po prvi svetovni vojni je sledil drugi udarec: nacistična oblast je leta 1941 z drugimi slovenskimi posojilnicami in zadrugami vred likvidirala kapelsko posojilnico in jo preimenovala v Raiko, pozneje pa docela spojila z rajhovsko Raiffeisnovo organizacijo.

Aprila 1946 je Anton Gril, po domače Jegart, začel odstranjevati sence nacistične oblasti in je stopil na čelo oživilne posojilnice. Avstrijska oblast, to je deželno sodišče v Celovcu, pa je šele leta 1947 potrdila slovensko hranilnico in posojilnico v Železni Kapli, zaplenjeno posest pa je dobila vrnjeno šele po dveletnem trdem boju, ki sta ga vodila Zve-

za slovenskih zadrug in predvsem dr. Mirt Zwitter, ki je zaslužen tudi za vračanje izseljenke posesti.

Odperto pot in ponujene možnosti je kapelska posojilnica dobro izkoristila. Iz nedeljskega denarnega zavoda je zrasla v krepko, sodobno urejeno in strokovno vodeno bančno ustanovo, ki v novih gospodarskih in socioekonomskih okvirih

udejanja in uresničuje ustanovno načelo samopomoči.

Predsednik upravnega odbora posojilnice Vladimir Prušnik, ki je na te mestu nasledil Andreja Rapolda, po domače Pasterka iz Bele, je v soboto posebej naglasil, da je skozi vsa leta v posojilnici prevladovala nenehna življenska volja njenih nosilcev, to je slovenskih zadružnikov, po gospodarski samopomoči. Kapelska posojilnica s podružnico v Miklavčevem je postala pomemben gospodarski faktor kraja in krepka opora številnim obratom in zasebnikom, ne glede na njihovo etnično pripadnost. Kot dvojezična banka je mnogo doprinesla k sožitju v kraju. Posojilnica pa je tudi pomemben podporni steber kulturne in športne dejavnosti v občini.

Predsednik Zveze Bank Willi Moschitz in župan Peter Haderlap sta Posojilnici-Bank Železna Kapla zaželela vse najboljše, glasbeni pozdrav pa so prinesli bratje Smrtnik in Alpen Adria Sextett, navzoče goste pa je pozdravil predsednik Nadzornega odbora Mihi Kuchar.

Franc Wakounig

Med pozdravom predsednika Vladimirja Prušnika

Foto: SV

BESEDE IN PRAPORI POTRJUJEJO

Vrh/Ulrichsberg je ostal, kar je

Vsa pričakovanja, da se je po lanski lahki odjugi pri proslavah na Vrhu kaj premaknilo na bolje, so po nedeljskem shodu obsoletna. Na žalost je treba ugotoviti, da je Vrh/Ulrichsberg spet tisto in tam, kar in kjer je v bistvu vselej bil, kar pa so organizatorji in koroški politiki vselej soglasno tajili: namreč srečanje desničarskih, nemškonalnih, militantnih in bivših esesovskih grupacij ter njihovih kvizlinških zaveznikov. In vse to pod plaščem miroljubnosti in evropskega duha.

Ta trpka ugotovitev je neobhodna po izjavah in pozdravih, ki so jih s pristankom organizatorjev ter ob navzočnosti najvišjih koroških deželnih politikov, deželnega glavarja Christofa Zernatta, namestnika Michaela Ausserwinklerja, svobodnjaškega vodje Jörga Haiderja in celovškega župana Harald Scheucherja, na zbrano množico (okoli 1500 ljudi) naslovili predstavniki nekdanjih vojaških formacij iz Madžarske in Ukrajine ter skandinavskih (»nordijskih«) držav, ki so kolaborirale s SS, ter zastopnik v Južni Afriki živečih bivših nemških vojakov. Ne pogled v Evropo, ne spomin na vrednote, ki jim je vsaj navzven zadolžen shod na Vrhu, ampak časten spomin na te kvizlinške enote, ki so sodelovale z zločinsko SS, in njihovo neokusno ter nemoteno švadriranje o vojaški zvestobi (unverbrüchliche Waffenbruderschaft) in zvesto iz-

vrševanje dolžnosti (treue Pflichterfüllung) je bila glavna izpoved letošnje proslave na Vrhu. Pretresljivo je tudi, da nobeden od navzočih politikov ali pa od organizatorjev ni zavnil nezaslišanih besed teh govornikov ali pa iz protesta zapustil prireditve. Zernatto na primer je spregovoril za njimi, in to tako, kakor da je vse v najlepšem redu.

Kot prvi od gostov je spregovoril predstavnik nemških vojaških korporacij v Južni Afriki Leidenfrost. Zahteval je, da se je »današnjemu zlonamernemu difamiranju nemškega vojaštva treba zoperstaviti«, in da bo »resnica končno zmagala«.

Svoj govor je zaključil s klicem »Wir rufen Euch ein kräftiges, herzliches HEIL zu!«.

To heilanje je nekatere res streslo, a ni bilo zadnje presečenje iz nacistične kuhinje. Norvežan Friedrich Jensen je spregovoril v imenu »prostovoljcev iz nordijskih dežel«, ki so vstopili v SS. Trdil je, da je bil njihov boj namenjen protikomunizmu in za Evropo, kar da današnji razvoj jasno potrjuje.

Kot ostali gostje je tudi madžarski Nemeč Rudolf Blutz govoril odkrito in s tem pomagal razkrinkati proslavo na Vrhu. Ponosno je dejal je, da je nad 100.000 madžarskih Nemcev v vrstah Wermachta in SS »zve-

sto opravljalo svojo dolžnost«. Oni da so se skupaj z vojsko Honved in z evropsko Waffen-SS ter ramo ob rami z nemškim Wermachtom borili proti boljševizmu in za svobodo Madžarske. Oni da so bili poslednji in najbolj zvesti vojaški zavezniki Nemcev. Na to da so ponosni in v tem duhu da madžarski Nemci vzgajajo tudi svojo mladino.

Iz Ukrajine je prišel moški, ki se je na začetku pohvalil, da je kot petnajstleten fantič prostovoljno vstopil v 1. ukrajinsko divizijo, to je enoto ukrajinskih esesovskih prostovoljcev. Tudi on je trdil, da se je z

CELOVEC

Nova prireditvena arena

Na celovškem sejmišču je odsej naprej za različne prireditve na razpolago t. i. »Messe-Arena«, ki je prehodna rešitev v velikem celovškem prireditvenem centru.

V tržnici 5 je bil ustvarjen prostor, ki nudi dovolj prostora za 1800 oz. 2000 ljudi (odvisno od razporeditve sedežev). Ta arena je opremljena z vso infrastrukturo in nudi idealno atmosfero za plesne in druge prireditve.

Investicijski volumen je znašal skupno pribl. 11,5 milijonov šilingov in mesto Celovec je k tej vsoti prispevalo 3,5 milijona. Skupni letni pro-

met »Kärntner Messen« znaša nad 100 milijonov šilingov.

Letos je bilo na sejmišču nenavadno veliko prireditev – poleg vseh sejmov je bilo približno 60 velikih prireditev in okoli 40 jih je še na programu. Ena največjih nalog za organizacijo bo seveda srečanje državnih predsednikov EU 24. in 25. oktobra – saj je treba ustvariti prostore za 1500 do 2000 novinarjev iz vsega sveta.

V novi »Messe-Areni 5« pa bodo od 14. oktobra naprej številne prireditve in plesi, med drugim mednarodni plesni turnir in musicali. Nova arena je zagotovo pravi ambient za takšne prireditve. T. G.

Slikovni dokument, ki ne laže: spomin na Himmlerja

Foto: SV

ramo ob rami z Nemci boril proti boljševizmu, proslavljal je trdno vojaško bratstvo med ukrajinsko SS in Nemci. Ni pa povedal, da se je ta ukrajinska kvizlinška SS hudo pregrešila nad lastnim in drugimi narodi, predvsem pa da je v kacetih kot stražarska enota uganjala svoj krvavi posel.

Pa ne samo gostje iz drugih držav, ampak tudi prapori raznih avstrijskih korporacij so pričali, kje so (tudi duhovni temelji Vrha).

Tako je na nekem praporu vihral črn trak esesovske divizije RFSS, »Reichsführer SS, imenovane po Heinrichu Himmlerju. Trak so ob 40-letnici Avstrijske vojaške zveze (Österreichischer Soldatenverband - ÖSV) podarili štajerski esesovci enote 16 (TK), združeni v kame-

radschaft IV (K IV je v okviru Avstrijskega kameradschaftsbunda simbol za SS kot četrti vojaški rod poleg kopenske vojske, mornarice in letalstva).

Par korakov vstran pa so vihrali trakovi z geslom SS »Unsere Ehre heißt Treue« in prapor ter trak HIAG, to je združenja bivših esesovcev, ki ga je ustanovila Himmlerjeva hči Gudrun.

V senci teh praporov in trakov in odmevu omenjenih izjav je govor slavnostnega govornika, deželnega glavarja Zernatta, izvenel zelo medlo. Navzlic izzivom, ki jih Koroški prinaša prihodnost, in ob zgodovinsko-ideološki hipoteki, ki se je tako masivno ostro pokazala minulo nedeljo na Vrhu, je bil to avtičen govor.

Franc Wakounig

MUSILOVA HIŠA

Predstavitve Messnerjevega zbornika

Musilova hiša je za Koroško postal sinonim za angažirano kulturo in predstavljanje literature, ki je sicer v glavnem mestu Koroške bolj mačehovsko obravnavana.

Tako so povabili prejšnji teden enega najvidnejših koroških ustvarjalcev, »našega«

navdušeni nad njim. Nesporna pa je ob tem kvaliteta njegovega pisanja; različna mnenja se krešajo vedno le zaradi vsebine njegovega sporočila.

A v Musilovo hišo so prejšnji petek prišli ljudje, ki njegovo delo spoštujejo in ki se zavdajo, da bi bila Koroška veliko

va vzornika sta bila vselej Marx in Jezus – dva, katerih življenjske maksime v vsakdanjem življenju praktično niso dosegljive, pa vendar je potrebno vsak dan bdeti nad tem, čemur pravimo morala družbe in posameznika.

Zbornik lahko kupite v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu.

V medsebojnem spoštovanju: dr. Jože Marketz in Janko Messner

Foto: SV

Janka Messnerja, da je bral iz svojih del, obenem pa je prof. Josef Strutz predstavil njegov dvojezičen oz. trijezičen zbornik, ki je izšel letos poleti in v katerem so zbrane ocene in mnenja o pisateljevem delu (o zborniku je obširno pisal v SV št. 38 Andrej Leben).

Značilno za Messnerja je, da njegova literatura ne pušča nikogar ravnodušnega. Običajno je tako, da ga nekateri vehementno odklanjajo, drugi pa so izredno

bolj siromašna brez njegovih del. Josef Strutz je podčrtal dejstvo, da Janko Messner kljub visoki kvaliteti njegovega dela in nenehni prisotnosti na literarnem prizorišču ni dobil nikakršnih velikih nagrad, kar je treba razlagati s politično »neudobnostjo« pisatelja.

Svoje misli o Janku Messnerju pa je prispeval tudi dr. Jože Marketz. Njegov poklon pred veličino pisatelja je bil prepričljiv in prisrčen: Messnerje-

Prof. Josef Strutz

Foto: SV

FRANKFURTSKI KNJIŽNI SEJEM

Sejem srečanja in komunikacije praznuje 50. obletnico

Več kot 9000 razstavljenecv iz preko 100 dežel in kakih 300.000 obiskovalcev bo v tem tednu (od 7. do 12. oktobra) Frankfurt spremenilo v osrednji kraj srečanja ter pogovora.

Frankfurtski sejem ni samo največji, temveč tudi najstarejši knjižni sejem na svetu. Leta 1976 je bila na sejmu prvič v gosteh osrednja dežela Latinska Amerika. Najprej se je težiščna tema ponovila vsako drugo leto, od leta 1988 najprej pa je vsako leto povabljen težiščna dežela, ki naj bi dajala ton razpravljanju o kulturnih vrašanjih, spornih temah in integraciji literatur v pri nas manj poznanih regijah.

Letos se predstavlja Švica, katere literarna značilnost sta kulturna raznolikost in večjezičnost. Povabljenih je 5 pisateljic oz. pisateljev vseh jezikovnih regij, ki so na na tradicionalnem otvoritvenem slavju ponazorili pisanost švicarske literature, obenem pa tudi težave, ki nastajajo ob posredovanju večkulturnosti. To so prizadevanja, ki jih je Avstrija leta 1995, ko je bila dežela gostiteljica, zanemarila in se prikazala le kot dežela nemške literature.

Pomen frankfurtskega knjiž-

nega sejma ni le prikazovanje založniškega dela in novih knjig, temveč tudi trgovanje s pravicami in licencami. Pričakovanja založnikov so torej velika, prisotnost založb pa eksistencialno pomembna.

Prav avtorica Mariella Mehr, ki zastopa tako imenovano 5. deželo Švice na knjižnem sejmu, to je inozemski delež, je jeseni izdala pesniško zbirko pri založbi Drava, ki bo s tem nedvomno v središču pozornosti. Helga Mračnikar pravi, da je založba tako dobro pripravljena

kot še nikoli poprej in da je pričakovati zanimivih odmevov.

Franc Kattinig pa meni, da se za licenci Mohorjeve zanimata nemška ter italijanska založba med drugim pa tudi za knjige o Soški fronti.

Lojze Wieser bo predstavil zbirko Europa Erlesen (ena izmed knjig se bavi z mestom Zürich), ki naj bi posredovala literaturo raznih dežel in mest, med drugim pa tudi opozorila na to, da »tudi v barbarskih predelih Evrope nastane kultivirana, visoka bralna literatura. J. J.

ZNANOST

Otvoritev Boltzmannovega inštituta

V sredo, 7. oktobra, je bilo v prostorih koroškega deželne arhiva odprtje podružnice inštituta Ludwiga Boltzmannova za raziskovanje vojnih posledic (Ludwig Boltzmann Institut für Kriegsfolgenforschung) na Koroškem.

Koroška podružnica inštituta se bo od vsega začetka v prvi vrsti posvečala raznim vprašanjem koroške povojne zgodovine. Na to temo je načrtovanih več raziskovalnih projektov.

Inštitut na Koroškem bo sodeloval z različnimi inštitucijami,

ki delajo na podobnih področjih. Med drugimi so to celovška univerza (inštitut za zgodovino), koroški deželni arhiv, koroško zgodovinsko društvo, referat za novejšo zgodovino pri koroški deželni vladi in slovenski znanstveni inštitut. Ustanovitev podružnice Ludwiga Boltzmannovega inštituta za raziskovanje vojnih posledic na Koroškem je podprla deželna vlada s soglasnim sklepom, prav tako pa tudi mesto Celovec.

RAZSTAVA

Unikum z vedno novimi idejami

Pod geslom »Zimmer frei« se UNIKUM spet loteva kulturne akcije, ki je nenavadna in inovacijska: razstavo bodo priredili v hotelu in ne v hali, kakor smo vajeni. Šest umetnikov iz šestih držav bo razstavilo svoje inštalacije v šestih hotelskih sobah. Prostore je dal na razpolago hotel »Unterbergnerhof« v Podgori (Unterbergen) ob cesti na Ljubelj.

Paolo Canevari, ki prihaja iz Rima, ustvarja z avtomobilskimi gumami, s katerimi opremlja prostore ali figure. Edgar Honetschläger, rojen v Linzu, živi v New Yorku, Tokiu in na Dunaju, je vsestranski in ni osreotočen samo na en material ali zvrst. S Slovaške prihaja Roman Ondak, Heike Pallanca je iz Nemčije in poučuje na Goethejevi univerzi v Frankfurtu. Iz Ljubljane je tokrat Nika Špan, iz Nizozemske pa Bea de Visser.

Sodelavci Unikuma so zavestno izbrali majhen, odročen

hotel nižje cenovne kategorije in že poleti povabili umetnike, da so preživeli v njem dan ali dva. Tako so razstavljalci spoznali okolico, pa tudi nekaj ljudi v kraju, rezultati njihovih vtisov pa bodo na ogled od 9. oktobra dalje.

Njihova dela so inštalacije, ki nosijo značaj potovanja in kratkega hotelskega bivanja – običajno popotniki ne puščajo svojih sledov po hotelskih sobah – tokrat naj bi bilo drugače. Poleg likovnih umetnikov pa se je projekta lotil tudi filmski ustvarjalec Thomas Woschitz, ki bo prevzel vlogo »birta« in filmsko obdelal prihajanje in odhajanje hotelskih gostov na hodniku; na ta način bo celo prvo nadstropje en sam umetniški atleje.

Otvoritev razstave bo v petek, 9. oktobra, ob 19. uri v hotelu »Unterbergnerhof« v Podgori (tik pred Podljubeljem na avstrijski strani), trajala pa bo do nedelje, 18. oktobra. S. W.

PA ŠE TO ...

Menu brez okusa

V restavraciji celovškega letališča so mednarodni – kje pa naj bi bili, če ne tam! In tako so pripravili tudi menu »Gastiade«. Vsaj diši po olimpijadi, kajne?

In potem beremo jedilni list, na katerem so jedila zapisana

tudi v slovenščini. Krasno, bi si mislil! Zadeva pa postaja vedno manj krasna, ko zbode v oči »Vampna juha«, »Koštrun s Kašo« in »Dri vrste Slasic«.

Prisežem, da za tako skrupalno ne dam 200 šilingov, kolikor je stal ta menu in bi rekla: Tu zraven ME NI.

Morda bo kdo rekel: no ja, dobro voljo so pokazali. Toda ob taki slovenščini je moja volja bolj slaba ... S. W.

Zgodovina gojenja lanu Geschichte der Leinpflanzung

SPZ V SLOVENIJI

Razstava zbudila veliko pozornosti

V muzeju Tomaža Godca v Bohinjski Bistrici je v času od 8. avgusta do 30. oktobra 1998 na ogled dvojezična etnološka razstava iz Narodnopisne zbirke Slovenske prosvetne zveze iz Celovca z naslovom »Ko bo cvetel lan« avtorice etnologinje Irene Destovnik.

Muzej Tomaža Godca spada h Gorenjskemu muzeju Kranj. V njem so postavljene štiri stalne razstave, in sicer o življenju Tomaža Godca, mali vojni muzej ter usnjarska, železarska in arheološka zbirka. Razstava »Ko bo cvetel lan« je v tem mu-

zeju prva gostujoča razstava. Muzej je odprt vsak dan razen ponedeljka od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure. Pri tem projektu sodelujejo Občina Bohinj, Gorenjski muzej Kranj in SPZ.

Gre že za četrto postavitev razstave »Ko bo cvetel lan«. Prva postavitev je bila v K & K v Šentjanžu v Rožu – od 13. 7. 1996 do 10. 2. 1997, druga v Kulturnem domu v Žitari vasi in sicer aprila 1997, tretja v Mariboru na srednji tekstilni šoli, in sicer v času od 20. 5. do 29. 5. 1998 – ob 50. letnici šole.

V letu 1999 se v Sloveniji predvideva 5 gostovanj. Z nekaterimi muzeji je čas gostovanja že dogovorjen, z nekaterimi pa se termini še usklajujejo. Na otvoritvi je kot predstavnik SPZ govoril Božo Hartman.

PREMIERA MLADIH BILČOVŠČANOV

Živahen »Cirkus« pri Miklavžu

HITRA je mlajša mladinska igralska skupina Slovenskega prosvetnega društva »Bilka« v Bilčovsu. Šele v avgustu

mačem odru pri Miklavžu. Že v petek na predpremiere je bila dvorana polna. Razveseljivo, predstavo so si prišli ogledat

šoli ob morju. Vzdušje je bilo na trenutke kot na športni tekmi – solidarno navijaško. Odobravanja in aplavzov ni manjkalo,

cirkus. Bili so sproščeni, gibali so se samozavestno, govorili jasno, peli prepričljivo in čisto.

Zgodba je vedra, vesela, na mestih nekoliko zbadljiva, petanovsko duhovita v jezikovnih variantah, ki so nekoliko dvoumne, prav zato pa komične.

Spokorjena razbojnika z divjega zahoda Vampi in Vimpi sta ob svojih ženah Danieli in Dorotei postala pravi jagnjeti. Prvi pometa okrog svoje hišice, drugi pa zaliva rože, pleve na vrtu in obirja sadje. Daniela in Dorotea sta pravi nečimrni tiranki, med seboj tekmujeta predvsem v lepem oblačenju, v številu in barvi klobukov in oblek. Razjeda ju značilna slovenska sosedska zavist.

Toda Vampi in Vimpi se svoje vloge naveličata. Ko se njuni ženi v mestu prizadevata in med seboj tekmujeta z nečimrnim nakupovanjem, se jima prikaže sreča. Pridejo cirkusantje, voditeljica Antonija ter lev in osliček. Ponudita jim svoji hišici in jima še plačata, da ju vzamejo, sama pa gresta spet na razbojniško pot.

In cirkus se začne. Ko pride-ta domov ženi, v vrtu ležita namesto mož cirkuški živali. Kmalu pa šerif pripelje vklenjena Vampija in Vimpija. Malo spokore na obeh straneh, tudi pri ženah in konec dober – vse dobro.

Bilčovški mladi igralci so pravi talenti, nekateri že preizkušeni, nekateri prvokrat na odru, a s samozavestno igro prepričljivi. Vimpi – Mitja Kolter se je odlikoval z obrazno mimiko, Gregor Einspieler je

bil prepričljiv Vampi, oba sta se spretno gibala in lepo prepevala, Dorotea – Maria-Anna Gasser – je bila prava koketa, plesno-izrazno zelo razgibana, uspešno pa ji je sledila Barbara Boštjančič v vlogi konkurentke Daniele. Močno vlogo je v preobleki leva, čeprav le renče, odigrala Mira Berthold, oslička pa nekoliko nežno, a zato nič manj simpatično, Tanja Lesjak. Voditeljica cirkusa Antonia – Marjeta Reichmann – je vlogo opravila zelo samozavestno, precizno, a nekoliko manj prizadeto. Za vlogo šerifa bi bil sicer bolj primeren kak fant, a se je tudi Nadja Reichmann vanjo kar lepo vživela. Vsa igralska skupina pa je ob medsebojnem učinkovanju in dopolnjevanju delovala celostno in kompaktno.

Režiserki Bernardi Gašperčič je potrebno za intenzivno in uspešno režijo čestitati. Posrečena in ustrezna je glasba Jaroslava Cefere, posrečena in tudi lepa je scena Meline Reichmann ob tehnični pomoči Gregorja Reichmanna, prijetni pa so tudi kostumi Anice Zupančič.

Mentorici skupine, deklici za vse, brez katerih najbrž skupina ne bi bila tako uspešna, sta bili Andreja Kropiunig in Krista Krušič, ličen gledališki list pa je izdelal Andrej Mohar.

Z bilčovško predstavo mladih smo lahko zelo zadovoljni. Potrjuje nam načrtno delo obeh osrednjih kulturnih organizacij in posledično tudi kvalitetno rast gledališča mladih.

Jože Rovšek

Bilčovški mladi so na odru razvili pravi cirkus

Foto: SV

je v Fiesi začela z vajami za Petanov »Cirkus z divjega zahoda«, preteklo soboto pa se je z njim že predstavila na do-

tudi mnogi njihovi prijatelji iz drugih mladinskih igralskih skupin, s katerimi so se skupaj potili na seminarju, gledališki

vsipali pa so se kar med dobro odigrane posamezne prizore.

Osem mladih igralcev je na odru uprizorilo res pravi mali

PO PREMIERI MLADINSKE IGRALSKE SKUPINE

V Selah klobukov ne bo zmanjkalo

Na tem mestu smo že kar nekajkrat omenili množstvo igralskih talentov v Selah, ki ne pozna starostnih, poklicnih ali socialnih meja. Za njihovo odkriva-

Mladinska gledališka skupina je v nedeljo, 4. oktobra, vabila na premiero igre »Klobuček in Klobučica« hrvaškega pisatelja Ivana Bakmaza. Ducat

zato usodo usmerjajo po potrebah in željah svoje ljubezni. Torej simpatična vsebina.

Na tem mestu bi rad imensko omenil igralce. A naj mi oprostijo,

Klobuki, klobuki, kamor se oko ozre

Foto: SV

nje in primerno spremljanje ter strokovno izobrazbo skrbi domače prosvetno društvo KPD »Planina« z mentorico Milko Olipovo na čelu. Režisersko nalogo pa že dolgo let zelo vestno opravlja Horjulčan Franci Končan.

V Selah imajo trenutno dve aktivni igralski skupini, to sta mladinska in standardna. Ob tem pa bi lahko iz vrst bivših igralcev, ki so dostikrat v cvetu svoje igralske dejavnosti obesili ta žlahtni posel na klin, oblikovali ne le eno samo novo igralsko družino.

mladeži je bilo treba v teku priprav, med drugim tudi v Fiesi, spraviti pod klobuk skupnega interesa, to je igre, ki se v celoti suka okoli klobukov.

»Klobuček in Klobučica« je pripoved o naglavnih pokrivalih, rdečih, zelenih, šilastih in klobasastih, rdečkastih in iz lodna, ki jim ne manjka človeških nagibov, sebičnosti in medsebojnih simpatij. Usojena jim je usoda, da jih odločitev kupca razprši na vse strani po mestu, da morajo služiti kot viden odraz človeške sebičnosti in družbene hierarhičnosti. A klobučki niso od muh,

da tega ne morem, ker je gledališki list bil bolj redek kakor pa uspešna akcija trenutno na svetovnem bančnem tržišču. Zato naj jih globalno pohvalim, predvsem beli klobuček je s svojo naravno igrivostjo očaral občinstvo. Priznanje tudi vsem, ki so kakorkoli pomagali, da je skupina lahko nastopila.

Franci Končan je igro zasnoval bolj statično, s številnimi avtonomnimi scenami, kar je seveda upočasnjujoče vplivalo na potek igre. K občasnim težavam s tehniko pa to: vsi vemo, da je zelo nepreračunljiva dama.

Franc Wakounig

BRALNE ZNAČKE 1998/1999

Ura zamujena ne vrne se nobena!

Učenke, učenci, dijakinje, dijaki, starši!
Prebrana knjiga je največje bogastvo!

Prijavite se za akcijo BRALNIH ZNAČEK, ki jo v novem šolskem letu spet razpisuje Slovenska študijska knjižnica v Celovcu v sodelovanju s krajevnimi kulturno-prosvetnimi društvi, Mladinskim domom in slovensko gimnazijo v Celovcu.

Tisti, ki ste uka in branja željni, se prijavite v knjižnici, Mikschallee 4 ali pa

- v BOROVLJAH na glavni šoli (učiteljji slovenščine Tatjana Pavčič-Kupper, Matilda Boročnik-Oitzl, Janko Woschitz);
- v BILČOVSU pri SPD »Bilka« (mentorica Irena Reichmann);
- na RADIŠAH pri SPD Radiše (mentorica Leni Ogris);
- v SELAH-KOTU pri SPD »Herman Velik« (mentorica Marta Velik);

- na OBIRSKEM pri SPD »Valentin Polanšek« (mentorica Marta Polanšek);
- MLADINSKI DOM v Celovcu (mentorja vzgojitelja Berta Piskernik in Peter Svetina);
- SLOVENSKA GIMNAZIJA (mentorji prof. Jožko Kovačič, prof. Maja Millonig-Kupper, prof. Ivana Kampuš in prof. Marica Flödl);
- VARSTVO Javne dvojezične ljudske šole v Celovcu (mentorica Eva Schellander).

Bralc se lahko o vsem pozanimajte v Slovenski študijski knjižnici v Celovcu osebno ali po tel. 0 46 3/32 3 85.

Akcija BRALNIH ZNAČEK bo potekala od oktobra 1998, zaključila pa se bo s prireditvijo (kulturni program, branje literatov) v juniju prihodnje leto.

Prijavite in sodelujte, berite, berite!

Pa ne le to, da boste obogatili svoje znanje, besedni zaklad in jezik, čakajo vas tudi **bralne značke in lepe (knjižne) nagrade!**

Starši, pomagajte svojim otrokom k lažji odločitvi!

PIREMITIV**ČETRTEK, 8. 10.**

- TINJE, v Domu
19.30 Avtogeni trening, vodi dr. Peter Smolnig
ŽITARA VAS, kulturni dom KUMST – KUMST
20.00 Willisierung ali Im Bett mit einer Girlie-Band.
Kabaret s Christianom Hoflerjem

PETEK, 9. 10.

- TINJE, v Domu
15.00 Ljubezen ne nastaja sama od sebe.
Vodita Sonja Einspieler-Kraxner in Francka Kropiunig
18.00 Ustvarjalni ples, vodita A. Zach in U. Schuller

SOBOTA, 10. 10.

- TINJE, v Domu
9.00 Aromamasaža, vodi Ch. Leutschacher
ŠENTPRIMOŽ, v kulturnem domu – SPD Danica
»Mačji kralj« (Jana Milčinski).
Gostuje: Gledališče Toneta Cufarja Jesenice
ŽELEZNA KAPLA, v farnem domu – SPD Zarja
»Mačji kralj« (Jana Milčinski).
Gostuje: Gledališče Toneta Cufarja Jesenice
14.30 »Mačji kralj« (Jana Milčinski).
Gostuje: Gledališče Toneta Cufarja Jesenice
ŠENTJANŽ, v k & k – k & k in SPZ
18.00 »Mačji kralj« (Jana Milčinski).
Gostuje: Gledališče Toneta Cufarja Jesenice

NEDELJA, 11. 10.

- PREVALJE (SLOVENIJA), v farni cerkvi – KD Mohorjan Prevalje
19.00 Koncert. Wolfgang A. Mozart: REQUIEM;
izvajajo: Slov. komorni zbor, zbor Consortium musicum,
simfonični orkester ter solisti; dirigent dr. Mirko Cuderman
ŠMARJETA V ROŽU, v farni dvorani
19.30 Doktor Faust; parodija. Nastopa gled. skupina SPD Borovlje

SREDA, 14. 10.

- TINJE, v Domu
18.30 Uvajanje v delo z računalnikom. Vodi inž. Singer
TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
19.00 Angleščina za začetnike II. Vodi mag. Andrea Mayer-Wohlfahrt
TINJE, v Domu
19.30 »Govorijo ne samo kamni ...«. Niz predavanj o zgodovini
koroške cerkve; pred. prof. dr. Jožko Till

SOBOTA, 17. 10.

- OBIRSKO, v gostilni pri Kovaču – Alpski klub
20.00 Pevski večer; nastopajo Zagorski oktet, Družina Blažej,
Vokalni kvartet Škocijanski puabi, Oktet Hodiše, Vok. kvartet
»Svit« in Trio Pavlič

PETEK, 23. 10.

- ŠENTJAKOB, v župnišču – SPD »Rož« – Sura za Afrika '98
19.30 Srečanje z Afriko – film, diskusija, ples ...
RADIŠE, v kulturnem domu – SPD Radiše
20.00 Dober večer, sosed! –. Sodelujejo: pevske skupine SPD
Radiše, učenci glasbene šole, »Orig. Nachbarn Duo«,
pevski krožek Seltenheim iz Celovca

SOBOTA, 24. 10.

- ŠENTJAKOB, v župnišču – SPD »Rož« – Sura za Afrika '98
10.00 Plesna in bobnarska delavnica s skupino Timbila ta Venancio
19.30 Koncert TIMBILA TA VENANCIO iz Mozambika

IX. EVROPSKI KONGRES NARODNIH SKUPNOSTI

»PERSPEKTIVE DVOJEZIČNEGA VZGAJANJA
IN IZOBRAŽEVANJA«
V SPITALU OB DRAVI, V GRADU PORCIA
OD 15. DO 17. OKTOBRA 1998

ČETRTEK, 15. 10.

- 17.00 Otvoritev z dež. glavarjem Ch. Zernattom; predavanje »Dvojezična
vzgoja in izobraževanje«. Glasbeni program oblikuje »PD Sele«
19.00 Sprejem pri koroškem deželnem glavarju

PETEK, 16. 10.

- 9.00 Izobraževanje: zasidranost identitete in človekov kapital.
(Albert F. Reiterer) * Filozofija in politika večjezičnosti (Renato
Troncon, Italija) * Modeli dvojezičnega izobraževanja v Evropi
(Mark Stujit, Nizozemska) *
11.00 Tričetrtinski takt namesto koračnice – večjezičnost kot temeljna
kompetenca v času globalizacije (Dietmar Larcher, Celovec)
* Dvojezično izobraževanje v migrantski družbi, kot so ZDA –
dvojezična vzgoja na primeru New Yorka
14.30 Identiteta, jezik in kultura – manjšine kot primer za Evropo?
(Michael Byram, Velika Britanija) * Model dvojezične vzgoje in
izobraževanja v Sloveniji (Albina Nečak-Lük, Ljubljana) * 16.00
Izobraževanje v prihodnji regiji Zgornji Prut (Sergij Popik,
Ukrajina) * Manjšinsko šolstvo na Koroškem: odprte izobraže-
valne poti za skupno življenje (Teodor Domej, Celovec) *
Aktualni problemi manjšinskega pouka na Madžarskem (Jenő
Kaltenbach, Madžarska) * 17.30 razprava * 19.30 kulturni pro-
gram * pozdravne besede ddr. K. Anderwald

SOBOTA, 17. 10.

- 9.00 Evropski modeli za otroške vrte. Perspektive in možnosti
(Auke van der Goot, Nizozemska) * Zgodnja dvojezičnost
(Henning Wode, Nemčija) * Poskusni model: dvojezičnost v
otročjih vrtcih v Vzhodni Friziji (Cornelia Nath, Nemčija)
11.00 Okrogla miza in povzetek

RADIO AGORA 105,5 MHz vabi na FEŠTO S PRIJATELJI

v nedeljo, 25. oktobra 1998, ob 16. uri
v Mladinski dom v Celovcu, Mikschallee 4

SPORED:

- 16.00 pozdrav s komor-
nim zborom SPD
Borovlje in branjem
Janka Messnerja ter
Christine Janach
17.00 kantavtor Jani
Kovačič
17.30 performance za
otroke z Evo in
Nežo Maurer
18.00 kunstumsunst –
mladinska skupina
AutorInnentheta
18.30 2 * 2 * 2 * 7,
rock iz Slovenije
- 19.30 Jörg-Martin Will-
mauer (kabaret)
20.00 Mahaleo, glasba z
Madagaskarja

ZAČETEK ODDAJANJA:

**26. oktober 1998,
ob 10. uri!**
Frekvenca 105,5
(106,8 Koralm/Golice;
100,9 Železna Kapla)
AGORA dnevno od 10. do
14. ure in od 18. do 02.
ure zjutraj

V sodelovanju z mladinsko
revijo INSIDE v soboto,
24. oktobra, ob 17. uri
predstavitve v Cafe
Pankraz und Panton v
Celovcu, 8.-Mai-Straße

16. SLOVENSKO ZBOROVSKO TEKMOVANJE**NAŠA PESEM 1999**

Sklad Republike Slovenije
za ljubiteljske kulturne de-
javnosti in organizacijski
odbor »Naše pesmi« razpi-
sujeta 16. slovensko zboro-
vsko tekmovanje, ki bo **od
23. do 25. aprila 1999 v
Mariboru.**

Udeležijo se lahko pev-
ski zbori iz Republike Slo-

venije in slovenski zbori iz
tujine. Razpis za tekmo-
vanje je na voljo na vseh
območnih izpostavah SLKD
in občinskih zvezah kultur-
nih društev.

Na Koroškem lahko pri-
javite svoje sodelovanje pri
Slovenski prosvetni zvezi.

POHOD IN TEK »KOLOVRAT 98«

Težji planinski pohod brez tekmovalnega značaja
Štart: 10. 10. 1998, med 7. in 9. uro na Livskih ravnah

3. GORSKI TEK »PO POTEH SOŠKE FRONTE«

10. 10. 1998 ob 11. uri ■ Štart izpod cestnega mostu čez reko Sočo v
Solkanu pri Novi Gorici. Dolžina teka 4,5 km. Višinska razlika 550 m.
Štart v presledku 60 sekund ■ Kategorije: Mladinke/mladinci, člani-
ce/članice, veteranke/veterani ■ Tekmuje se po pravilih Atletske zveze
Slovenije, sekcije za gorski tek

INFORMACIJE tel. 00386/65/20 2-84 0 (Drago Kosmač) ali
00386/65/22-67 3 (Športna zveza Nova Gorica)

Helena Gregorič iz Male vasi
– 60. rojstni dan; Marica Ru-
dolf iz Konovec – 90. rojstni
dan; Terezija Jernej iz Črgo-
vič – 65. rojstni dan; Martin
Komar – predsednik društva
upokojencev Podjuna – 75. roj-
stni dan; Blaž Mikl z Zgornjih
Rut – osebni praznik; župnik
Franc Hudl iz Kaple ob Dravi
– 60. rojstni dan in god; Hanzl
Thaler iz Holbič – rojstni dan;
Folti Wuzella z Reke – rojstni
dan; Nanči Urbajs z Žoprač –

PRAZNUJEJO

rojstni dan; Mici in Hilda Čer-
tov ter Karli Podgornik iz Sel
– rojstni dan; Marta Dovjak s
Kota – rojstni dan; Maria Jer-
lich iz Lobnika – rojstni dan;
Ana Jedlovec iz Gorič pri
Mohličah – 90. rojstni dan;
Ivanka Karl in Johan Fera iz
Belovč – rojstni dan; Stanko
Polzer iz Šentprimoža – rojstni
dan; Tomaž Urank iz Nagelč –
rojstni dan; Franc Dlopst iz

RADIO KOROŠKA**SLOVENSKÉ ODDAJE**

- ČETRTEK, 8. 10.**
18.10 Rož – Podjuna – Zilja
PETEK, 9. 10.
18.10 »Utrip kulture«
SOBOTA, 10. 10.
6.08 Od pesmi do pesmi –
od srca do srca
NEDELJA, 11. 10.
6.08 Dobro jutro, Koroška /
Guten Morgen, Kärnten!
(M. Novak)
18.00 Dogodki in odmevi
PONEDELJEK, 12. 10.
18.10 Kratek stik
TOREK, 13. 10.
18.10 Otroška oddaja
SREDA, 14. 10.
18.10 Glasbena mavrica
21.04 Večerna oddaja
Kulturna obzorja

DOBER DAN, KOROŠKA

- NEDELJA, 11. 10.**
13.30 ORF 2
PONEDELJEK, 12. 10.
3.05 ORF 2 (Ponovitev)
16.20 TV SLO1 (Ponovitev)
**10. oktober – praznik vseh
Korošcev ...**
**I Dvojezična predšolska
vzgoja – izraz zazrtosti
v skupno bodočnost!**
**I Občina Globasnica se je
odločila za decentralne
naprave za odplake!**
**I Naravni sokovi – kakovo-
stni pridelki iz rožanskih
sadnih sort**
**I Mladi društveniki obnavljajo
Drabosnjakov dom na
Kostanjah!**
**Vse slovenske oddaje na
teletekstu ORF, stran 299**

Kulturni dom KUMST

v Žitari vasi vabi na kabaret
CHRISTIAN HOFLER

**WILLISIERUNG ODER
IM BETT MIT EINER
GIRLIE-BAND;**

režija: CHRISTIAN SATTLCKER
glasba: KARL ELLINGER
petje: EVA-MARIA LINECKER

četrtek, 8. 10. 1998, ob 20 uri
Prisrčno vabljeni

DVE ŠTIPENDIJI,

v višini 144.000 šilingov, v
podporo umetniškemu projektom
na področju glasbe in večumet-
nostnih panog podeljuje dežela
Koroška. Namenjeni sta pred-
vsem umetniškemu naraščanju.
Informacije: Oddelek za kultu-
ro pri Uradu koroške deželne
vlade (9021 Celovec, Paradei-
serg. 7, 2. nadstropje, soba 14).

Podgorij pri Večni vasi – roj-
stni dan; Micka Grabčnar iz
Svaten – rojstni dan; Rezi Jer-
nej iz Črgovič – rojstni dan;
Janez Smrečnik iz Globasnice
– rojstni dan; Adolf Steinbuch
z Doba – rojstni dan; Terezija
Kerbitz iz Vogrč – rojstni dan;
Günter Glawar iz Nonče vasi
– rojstni dan; Marija Inzko iz
Celovca – 70. rojstni dan; Mira
Prušnik iz Čahorč – rojstni
dan; Miha Pasterk iz Celovca
– rojstni dan.

**SLOVENSKI
VESTNIK**

Usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim
poudarkom na narodnopolitičnem interesu.
tel. 0463/514300-0 • faks -71
DEŽURNI TE ŠTEVILKE Jože Rovšek
ODGOVORNI UREDNIKI
Jože Rovšek (-30) ... kultura, slovensko zamejstvo
Sonja Wakounig (-34) ... politika, manjšinska družba
Tajništvo Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba Milka Kokot (-40)
Prireditve Andrea Metschina (-22)
IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK
Zveza slovenskih organizacij na Koroškem
TISK
Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA
tel. 0463/50566
VSI
Tarviser Straže 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

ZAMEJSKI ŠPORT

Uspešna promocija v Ljubljani

Slovenska športna zveza (SŠZ), Združenje slovenskih športnih društev v Italiji (ZSŠDI) in Zveza Slovencev na Madžarskem so pretekli četrtek na izredno dobro obiskani tiskovni konferenci v »Olimpijski sobi« dvorane Tivole v Ljubljani uspešno predstavili slovenski za-

organizacijami in ustanovami v Sloveniji, Furlaniji-Juljski krajini in na Madžarskem v zadnjih dveh letih, na uveljavitev SŠZ na nacionalni ravni ter na uspešno izvedeno profesionalizacijo organizacijske strukture slovenskega športa na Koroškem.

go leto v 2. zvezni ligi. Največji uspeh SK Dob je bil nastop v evropskem pokalu leta 1997.

ZSŠDI so na tiskovni konferenci predstavili njen predsednik Jure Kufersin ter trojica vrhunskih športnic: evropska prvakinja v umetnostnem kotalkanju Tanja Romano, evropska

Italjanski športniki in koroški športniki ob predstavitvi v Ljubljani

Foto: SV

mejski šport v letu 1998. Prireditelj promocijske prireditve je bil Olimpijski komite Slovenije/Združenje športnih zvez.

Dejavnost, težnje in cilje SŠZ je zastopnikom slovenskih medijev predstavil njen predsednik Marijan Velik. Ob tem je posebej opozoril na številne načrtovane prireditve ob 50-letnici krovne športne organizacije v letu 1999, na njeno aktivno vlogo v okviru kandidature treh dežel za ZOI 2006 na tromeji Avstrija-Slovenija-Furlanija-Juljska krajina, na krepitve sodelovanja s športnimi društvi,

Slovenski javnosti so se nato osebno predstavili najuspešnejši avstrijski kolesar leta 1998 in zmagovalec Elk-pokala Peter Wrolich (njegov cilj je vstop v tabor profesionalcev), igralec SAK Marjan Smid kot predstavnik najuspešnejše slovenske nogometne ekipe v Avstriji (največji kapital kluba so naraščajni centri Celovec, Šentprimoz in Pliberk s približno 150 mladinci), ter podpredsednik odbojarskega kluba SK Dob Alojz Opetnik. Moška ekipa SK Dob igra že sedmo leto v prvi avstrijski zvezni ligi, ženska ekipa pa dru-

prvakinja v rokanju Mateja Bogatec ter Johana Kriznic, državna prvakinja v jadrnanju. Branko Lakovič, urednik Primorskega dnevnika v Trstu, je predstavil Zbornik slovenskega športa v Italiji 1997/98.

Predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnök je seznanil s težavnim delovanjem slovenske manjšine v Porabju na področju športa. Slovensko športno javnost pa je presenetil z informacijo, da je letošnji evropski prvak v metu kladiva Tibor Geczek porabski Slovenec!

I. L.

REGIONALNA LIGA

Drugi zaporedni poraz SAK

SAK ni mogel uresničiti svoje obljube, da bo na domačem terenu popravil zadnji poraz proti Gratkornu. Proti Voitsbergu, ki je sicer 4. na lestvici, je ekipa podlegla z 0 : 1.

Največji problem igralcev SAK je izkoriščanje številnih možnosti. Tako sta med drugim Roy in Eberhard v prvem polčasu proti Voitsbergu napravila dve »stoodstotni«.

Živčnost igralcev se je pokazala tudi v drugem polčasu in značilna za to je bila napaka v obrambi v 61. minuti, ki je pomenila vodstvo za goste. Ekipa SAK je sicer že poskušala doseči izenačenje, toda sreča ji ni bila naklonjena.

Poraz z 0 : 1 sicer še ni kaka večja katastrofa, toda če v nasled-

njih krogih ne bo boljših rezultatov, grozi mesto na koncu lestvice.

Pliberčanom ne le grozi takšno mesto, temveč ga že imajo. Krize ni mogoče več zajetiti, saj moštvo že 630 minut ni več moglo zadeti v nasprotnikov gol. Deloma klavrno za pravljanje možnosti in manjkajoča samozavest sta dva izmed številnih vzrokov za probleme v ekipi. Dodatno je na tekmi proti Hartbergu (0 : 2) še s poškodbo izpadel libero Lutnik. Če bo šlo tako naprej (2 točki iz sedmih tekem in razmerje golov 1 : 10), se bodo Pliberčani v naslednji sezoni zagotovo vrnili v koroško ligo.

Naslednji krog – 10. 10.:

Pasching – SAK, SVR Lienz – Pliberk

2. RAZRED C

Sele in SAK II sta v tem krogu podlegla svojima nasprotnikom, toda Sele kljub temu še vodijo na lestvici 2. razreda C.

Rezultati: Sele – Rožek 1 : 2, SAK II – Škofiče 1 : 3, Šentjakob – HSV 3 : 1

11. krog (10./11. 10.): Donau – SAK II, Treffen – Sele, Hodiše – Šentjakob

2. RAZRED E

Dobrla vas je izkoristila dobro možnost in je zmanjšala zaostanek za prvima dvema (Reichen-

1. RAZRED D

Pri **Žitari vasi** so kar štirje standardni igralci in dva vratarja poškodovani. Kljub temu so v tem krogu zmagali proti zadnjemu na lestvici, **Marii Rojachu**. **Šmihel** je po dolgem času lahko spet slavil vsaj delni uspeh v obliki remija. V derbiju med **Rikarjo vasio** in **Železno Kaplo** so bili Rikarjani znatno boljši. Na lestvici vodi **Metlova**.

Rezultati: Eitweg – Klopinj 1 : 6, Vovbre – Šteben 1 : 1, Žitara vas – Maria Rojach 3 : 0, Grebinj – Šmihel 2 : 2, Rikarja vas – Železna Kapla 3 : 1, Metlova – Ruda 0 : 0, Labot – Šentlenart 1 : 2

11. krog (10./11. 10.): Železna Kapla – Labot, Šmihel – Rikarja vas, Klopinj – Grebinj, Maria Rojach – Metlova, Ruda – Vovbre, Šentlenart – Žitara vas, Šteben – Eitweg

fels in Tinje), saj sta vodeča igrala le neodločeno. Za zadetke Dobrolčanov sta poskrbela Velik, Pustoslemšek in Lesjak.

Rezultati: Dobrla vas – Šentpeter 3 : 2, Važenberk – Žvabek 1 : 0

11. krog (10./11. 10.): Pliberk II – Dobrla vas, Žvabek – Preitenegg

PODLIGA-VZHOD

Globasnica je prepričljivo premagala moštvo ASV s 3 : 0, čeprav so ji manjkali standardni igralci kot Wölbl (rdeči karton), Kordesch in Grubelnik (poškodovana). Igra je bila precej borbena in sodnik je imel veliko dela s podeljevanjem kartonov, toda njegove odločitve so bile na obeh straneh več ali manj napačne. Globašani so hitro povedli z 1 : 0 (Silan) in v nadaljevanju niso znali izkoristiti številnih možnosti. Končno je Szabo poskrbel za 2 : 0. Na strani ASV sta predvsem dva bivša igralca SAK – Kesselbacher in Brdžanović – podpirala motivirano igro svojega mošva v drugem polčasu, toda vratar Globašanov Smrečnik je bil premočen za lepe nasprotnikove napade. Silan pa je v 70. minuti zvišal na 3 : 0 in dokonč-

no odločil tekmo. V zadnjih minutah sta popolnoma po nepotrebnem dobila rumeno-rdeči karton še Pasterk (Globasnica) in Otti (ASV). Sedaj je Globasnica 3. na lestvici. Njen prihodnji nasprotnik je Liebenfels (na tujem).

Bilčovs se je kar dobro odrezal proti ATUS Borovlje, vsaj po rezultatu, ki se je glasil 0 : 0. V derbiju pa ni bilo pravega »ognja«. Moštvo Borovelj je imelo boljše možnosti, toda nasprotnikov vratar Schawarz, ki je prej že nekaj let igral pri ATUS, je ubranil vse strele. Logičen rezultat te tekme je bil torej remi – 0 : 0. Bilčovs si s tem lahko malo oddahne, saj se je oddaljil od repa lestvice in se uvrstil na 8. mesto. Ob koncu tedna (10./11. 10.) pa v Bilčovsu gostuje moštvo Welzenegga – težka naloga za Bilčovščane proti 4. na lestvici.

T. G.

KOLESARJENJE

Razočaranje – SP 2001 na Portugalskem

Koroška in ÖRV sta se že tretjič potegovala za pridobitev svetovnega prvenstva in našo deželo in tokrat so vsi mislili, da se bo UCI končno odločil v prid Avstrijcev. Toda razočaranje je bilo veliko, ko je bila

objavljena odločitev, da bo svetovno prvenstvo v kolesarjenju leta 2001 na Portugalskem. Rolf Slavik, generalni sekretar ÖRV, je rekel, da še ni jasno, ali se bo Koroška za tovrstno prireditve potegovala še enkrat.

»Svetovno prvenstvo tu v domačih krajih bi bilo nekaj posebnega«, pravi prav tako razočaran Peter Wrolich, ki se še ni odločil, ali bo ostal v Avstriji ali pa tekmoval za nemško moštvo.

ŠAH – KOR. PRVENSTVO

Tesna poraza prvih ekip SŠZ in SŠK »Obir«

Koroško ekipno prvenstvo 1998/99 se je za prvo ekipo Slovenske športne zveze/Carimpex kot tudi za SŠK »Obir« I začelo s porazi: v podligi vzhod je Športna zveza izgubila dvojboj z drugim moštvom SG Die Klagenfurter/KSV tesno s 3,5:4,5, Kapelčani pa so v 1. razredu vzhod podlegli šahistom iz Trga s 3:5.

Odločitev o zmagovalcu dvoboja med SŠZ in ekipo iz Celovca je po izredno napetem boju padla šele po šestih urah, čeprav so Celovčani po petih končanih partijah vodili že s 4:1. Remijema dr. Jozija Am-

ruscha in Ruperta Reichmanna sta Dunja in Aleksander Lukan dodala dve zmagi, mag. Gorazd Živkovič pa je kljub vsem poskusom na koncu moral le privoliti v deliev točke.

Tesen je bil tudi poraz SŠK »Obir I, kajti Kapelčani so si zaslužili vsaj neodločen rezultat. Zmagala sta Hans-Christian in Johann Wolte, remizirala pa Dušan Jokovič in ravnatelj Josef Hanschou.

Že drugi krog prvenstva pa so igrali šahisti SŠZ/Posojilnica Bank Borovlje II. Po neodločenem rezultatu v prvem kolu proti Eitwegu (3:3) tokrat ni šlo po načrtu. Nasprotnik iz Gospe Svete je bil premočan in zmagal z 4,5:1,5. Za SŠZ sta točkovala samo Borut Živkovič (1) in Ivan Lukan (0,5).

I. L.

ŠAHOVSKI OREH ŠTEV. 35

Silvo Kovač

Nyman – Haze / Dopisna partija 1968

Kako nadaljevati z napadom, razmišlja beli, ki je žrtvoval figuro, sedaj pa mu je črni zaprl vse pristope do črnega kralja. Z napadom pa beli ne sme odlašati, saj je tudi nje-

gov kralj izpostavljen napadu črnih figur. Beli, ki je na potezi, pa kljub temu odigra zmagovalo potezo, ki razrahlja črno obrambo!

Rešitev št. 34

Z malce nenavadno, toda učinkovito potezo 1.Le3! je bele mu uspelo zaustaviti črnega kmeta in preiti v dobljen položaj. V partiji je po 1...De3: 2.Dc2: e4 3.Dc7! črni spoznal, da mu ni več pomoči in podpisal predajo. Velemojster Jusupov je lepo izkoristil neugoden položaj črnega kralja na robu šahovnice in zmagal!

